

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
другого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

Сумського державного університету
імені А.С.Макаренка

протокол № 7 від 26 лютого 2024 р.

Голова вченої ради

Ректор _____ Юрій ЛЯННОЙ

Суми – 2024

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-професійної програми
Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
другого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта, предметною спеціальністю
014.07 Середня освіта (Географія), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Освітньо-професійна програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 9 від 21 лютого 2024 р.

Завідувач кафедри

(Олеся КОРНУС)

Схвалено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

Протокол № 4 від 23 лютого 2024 р.

Голова навчально-методичної комісії
природничо-географічного факультету

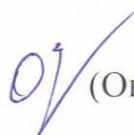
(Людмила МІРОНЕЦЬ)

Перший проректор

(Любов ПШЕНИЧНА)

Керівник центру забезпечення якості вищої освіти

(Оксана ОДІНЦОВА)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта, предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка розроблена та внесена кафедрою загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Програма буде реалізовуватися до розробки державного стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти з названої спеціальності.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 зі змінами від 25 червня 2020 р. № 519, основні положення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р зі змінами від 13 грудня 2017 р. № 903, Професійного стандарту на групу професій «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23.12.2020 р., Наказу МОН України від 11.11.2022 р., №1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти» та з урахуванням Експертного висновку галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми по справі № 1873/АС-23 від 06.11.2023 р.

Розробники освітньої програми:

Корнус Анатолій Олександрович	доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат географічних наук, доцент, гарант освітньої програми.
Горшеніна Світлана Павлівна	директор Конотопського ліцею №10 Конотопської міської ради Сумської області.
Данильченко Олена Сергіївна	старший викладач кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат географічних наук
Єрмоменко Ольга Олексіївна	здобувачка освіти за ОПП Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського рівня вищої освіти).
Корнус Олеся Григорівна	завідувач кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат географічних наук, доцент.

Король Олена Миколаївна	доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат педагогічних наук, доцент.
Міронєць Людмила Петрівна	декан природничо-географічного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат педагогічних наук, доцент.
Сахнюк Віталій Григорович	директор Кролевецького ліцею №6 Кролевецької міської ради Сумської області.
Спасьонова Софія Олександрівна	здобувачка освіти за ОПП Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського рівня вищої освіти).

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Крайнюков Олексій Миколайович, доктор географічних наук, професор, професор кафедри екологічної безпеки та екологічної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Щербань Ніна Миколаївна, директор Комунальної установи «Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 8 Сумської міської ради».

Скороход Світлана Петрівна, вчитель географії приватного загальноосвітнього закладу «Гімназія «Престиж»» (м. Київ).

**Профіль освітньо-професійної програми
Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)**

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка; Природничо-географічний факультет; Кафедра загальної та регіональної географії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Другий (магістерський) Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія). Вчитель географії. Викладач закладу фахової передвищої освіти. Вчитель біології та основ здоров'я.
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний. 90 кредитів ECTS, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію освітньої програми № 6174 23.11.2023 р. Строк дії сертифіката до 01.07.2029 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Визначаються правилами прийому до Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка за наявності диплому бакалавра, спеціаліста або магістра.
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньо-професійної програми	Програма вводиться з 1 вересня 2024 року, термін дії – до впровадження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта другого рівня вищої освіти або до закінчення дії сертифікату про акредитацію
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-rik-vstupu-2024
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Забезпечити підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців – учителів географії, біології та основ здоров'я закладів загальної середньої освіти, фахової передвищої, освіти, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, та виконувати обов'язки інноваційного характеру з педагогіки й методики середньої освіти, фахової передвищої освіти у галузях географії, біології та основ здоров'я, а також здійснювати самостійну освітню (педагогічну) діяльність.	
3 - Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, Спеціальність 014 Середня освіта, Предметна спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія). Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні засади географії, біології та основ здоров'я (достатні для формування предметних компетентностей); актуальні питання розвитку освіти, психологія освіти, методики навчання географії, біології та основ здоров'я.

	<p>Методи, методики та технології: активні та інтерактивні методи навчання; освітні технології та методики навчання, у т.ч. технології дистанційного і змішаного навчання.</p> <p>Інструменти та обладнання: обладнання та устаткування, необхідне для формування предметних компетентностей, технічні засоби навчання, друковані й електронні дидактичні матеріали та інтернет-джерела; використання баз інших освітніх установ для проведення виробничих практик.</p> <p>Загальна кількість кредитів підготовки фахівців становить 90 кредитів ЄКТС, з них циклу загальної підготовки – 6 кредитів ЄКТС (6,7%), циклу професійної підготовки – 40 кредитів ЄКТС (44,4%), 23 кредити ЄКТС – навчальні дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти (25,6%); практична підготовка (виробнича практика) – 9 кредитів ЄКТС (10%), підсумкова атестація (виконання й захист кваліфікаційної роботи з географії та методики навчання географії і кваліфікаційний іспит з біології, методики навчання біології та основ здоров'я) – 12 кредитів ЄКТС (13,3%).</p>
<p>Орієнтація освітньо-професійної програми</p>	<p>Освітньо-професійна програма підготовки магістрів; має академічну та прикладну орієнтацію.</p> <p>ОПП зорієнтована на підготовку здобувачів до професійно-педагогічної та науково-дослідницької діяльності. В програмі реалізується інтеграція теоретичної фахової підготовки в галузі географії, біології та основ здоров'я, методики їх навчання, з практичною діяльністю (виробнича педагогічна практика, підготовка та захист кваліфікаційної роботи з елементами наукового дослідження). Структура програми передбачає динамічне та інтерактивне навчання у т.ч. із застосуванням технологій дистанційного і змішаного навчання. Забезпечує оволодіння комплексом загальних та спеціальних компетентностей, необхідних фахівцям для виконання професійних завдань та обов'язків прикладного характеру в галузі сучасної освіти за вказаною предметною спеціальністю, здатності до виробничої і педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.</p> <p><u>Професійні акценти</u> – вчитель профільної школи, адаптований до умов освітнього процесу в сучасних закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.</p> <p>Включені до програми навчальні дисципліни зорієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра здобувача.</p>
<p>Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації</p>	<p>Повна вища освіта в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 014 Середня освіта з предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), у поєднанні з підготовкою, що фокусується на розумінні предметної спеціалізації 014.05 Середня освіта (Біологія).</p> <p>Основний фокус – глибока теоретична та практична підготовка та набуття відповідних компетентностей, необхідних для виконання професійних завдань і обов'язків та формування конкурентоспроможного фахівця у галузі середньої освіти, здатності до вирішення професійних</p>

	<p>завдань, які характеризуються невизначеністю, варіативністю та комплексністю умов, що, в свою чергу, забезпечує можливість подальшої освіти.</p> <p>Програма дозволяє сформувати систему знань з географії та біології й забезпечити оволодіння педагогічними технологіями і методиками навчання географії, біології та основ здоров'я задля здобуття компетентностей з освітньої діяльності у галузі загальної середньої та фахової передвищої освіти.</p> <p>Ключові слова: <i>освіта, вчитель, викладач, технології навчання, географія, біологія та здоров'я людини, педагогіка, фахова передвища освіта</i></p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Підготовка вчителів географії, біології та основ здоров'я на засадах компетентнісного та студентоцентрованого підходів з використанням інтерактивних методів навчання, спрямованих на здобуття та розвиток компетентностей, необхідних для професійної діяльності.</p> <p>Програма передбачає підготовку фахівців здатних до впровадження нових освітніх та педагогічних технологій в професійній діяльності.</p> <p>Передбачено можливість побудови індивідуальної освітньої траєкторії через вільний вибір дисциплін з каталогу вибіркового дисциплін та проведення виробничої (педагогічної) практики в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.</p>
<p>4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	
<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Випускників програми призначено для викладацької, освітньої, науково-методичної й організаційно-керівницької діяльності в системі освіти України відповідно до отриманої спеціальності на посадах, передбачених чинним Класифікатором професій ДК 003:2010 (зі зміною №10 від 25 жовтня 2021 року, затвердженою Наказом Мінекономіки України № № 810-21):</p> <p>2320 Вчителі закладів загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти</p> <p>2321 Викладачі закладів професійної (професійно-технічної) освіти</p> <p>2322 Викладачі закладів фахової передвищої освіти</p> <p>2351 Професіонали в галузі методів навчання</p> <p>Випускники ОПП можуть займати первинні посади:</p> <p>2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти</p> <p>2320 Вчитель спеціалізованого закладу загальної середньої освіти</p> <p>2321 Викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти</p> <p>2322 Викладач закладу фахової передвищої освіти</p> <p>Інші первинні посади до професійних назв робіт за ДК 003:2010</p>

Подальше навчання	Можливість навчання за програмами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (8 рівня НРК, третього циклу FQ-EHEA та 8 рівня EQF-LLL). Набуття кваліфікацій у системі післядипломної освіти / освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Викладання є студентоцентрованим, проблемно-орієнтованим, практико-орієнтованим, скерованим на особистісний розвиток студентів, закладаються основи для безперервного продовження освіти протягом усього життя.</p> <p>Форми навчання: аудиторні заняття (лекції, семінари, практичні і лабораторні роботи), позааудиторні (консультації, самостійна робота), індивідуальна науково-дослідна діяльність (участь у наукових конференціях, підготовка та захист кваліфікаційної роботи), виробнича практика. Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер. Практичні та лабораторні роботи проводяться в малих групах, у формі ситуаційних завдань, ділових ігор, підготовкою презентацій з використанням сучасних професійних програмних засобів; формуються навички групової роботи.</p> <p>Методи навчання: абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, евристичний, інтерактивні (діалогічний, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології) й практичні методи навчання (вправи, лабораторні, практичні роботи, практико-орієнтоване навчання), навчання на основі досвіду; інші методи, зумовлені специфікою навчальних дисциплін.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ECTS (A, B, C, D, E, F, FX) та національною шкалою оцінювання (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) за всі види аудиторної, самостійної та інших видів навчальної діяльності, спрямованих на опанування освітньої програми.</p> <p>Види контролю: поточний, підсумковий, семестровий контроль, самоконтроль, підсумкова атестація.</p> <p>Форми контролю: усне/письмове опитування, індивідуальні навчально-дослідні завдання, презентації, реферати, есе, контрольні роботи, тести, залік, іспит, звіт з практики, підсумкова атестація у вигляді комплексного кваліфікаційного іспиту, підготовки та захисту кваліфікаційної роботи.</p> <p>Підсумкова атестація: кваліфікаційний іспит з біології, методики навчання біології та основ здоров'я і захист кваліфікаційної (магістерської) роботи з географії та методики навчання географії.</p> <p>Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в освітній галузі, що передбачає

	<p>застосування теорій та методів освітніх наук у предметних галузях географії, біології та здоров'я людини, проведення наукового дослідження, готовність до інноваційної діяльності, що характеризується комплексністю та різноманітністю педагогічних умов організації навчального процесу в основній та старшій ланці закладу загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.</p>
<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права та обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, нетерпимості до корупційної поведінки, поважне ставлення до права й закону, володіння достатнім рівнем професійної правосвідомості.</p> <p>ЗК2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів та міжкультурного спілкування.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність та мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності.</p> <p>ЗК4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети, дотримуватися принципів професійної етики, академічної доброчесності, адаптуватися до різних професійних ситуацій.</p> <p>ЗК5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності, творчості, системного творчого мислення, формування системного наукового світогляду, з високим рівнем самостійності, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; застосовувати наукові методи, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.</p> <p>ЗК7. Здатність критично осмислювати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності; здійснювати аналіз, синтез, оцінювання ситуації та/або завдання з метою виявлення шляхів розв'язування та продукувати рішення.</p> <p>ЗК8. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу даних з різних джерел, аналітико-синтетичної діяльності, встановлення та обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків; розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).</p>

**Спеціальні (фахові)
компетентності (СК)**

СК1. Здатність забезпечувати здобуття учнями географічної та біологічної освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички здобувачів освіти; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності. Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ, усвідомлювати роль ефективного спілкування.

СК2. Здатність моделювати зміст навчання з географії, біології та основ здоров'я відповідно до результатів навчання учнів; формувати та розвивати ключові компетентності та уміння; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання географії, біології та основ здоров'я; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення.

СК3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти інформаційно-комунікаційними технологіями та здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію з географії, біології та основ здоров'я, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні освітні ресурси; використовувати інформаційні технології в освітньому процесі.

СК4. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК5. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язберезувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

СК6. Здатність організовувати та проектувати процес навчання, виховання і розвитку учнів, організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог у т.ч. щодо інклюзивної освіти, прогнозувати результати освітнього процесу й планувати його.

СК7. Здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів; здатність створювати конструктивні відносини з усіма учасниками освітнього процесу задля ефективного здійснення інклюзивного навчання.

СК8. Здатність оцінювати та аналізувати фундаментальні основи географічних теорій, законів, принципів, історію

	<p>розвитку географічних ідей, географічні особливості природи Землі, розміщення населення і господарства.</p> <p>СК9. Здатність до розуміння теорії та принципів взаємодії природи і суспільства, теоретичних засад географічних та біологічних наук, принципів раціонального природокористування, наукових засад охорони природи, збереження природних ресурсів.</p> <p>СК10. Здатність розуміти роль географічних регіонів у розвитку держави, аналізувати потенціал регіонів різних типів, виявляти проблеми та перспективи регіонального розвитку.</p> <p>СК11. Здатність до формування в учнів розуміння основних екологічних чинників, володіння сучасною науковою інформацією щодо специфіки адаптацій різних груп живих організмів до екологічних умов та про різноманіття і взаємодію еколого-біологічних груп рослин і тварин.</p> <p>СК12. Здатність до інтеграції біологічних знань на підставі вчення про еволюцію органічного світу, формувати сучасні уявлення про механізми еволюції.</p> <p>СК13. Здатність належно використовувати біологічну термінологію, демонструвати біологічні знання, ефективно і вільно передавати біологічні у тому числі еволюційні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.</p> <p>СК14. Здатність організовувати дослідницьку діяльність та проводити дослідження на рівні новітніх досягнень, які є основою комплексного географічного мислення; постійно оновлювати та накопичувати власні знання з природничої та суспільної географії; мати стійкі навички роботи з різними типами географічних даних (текстовими, картографічними, графічними, електронними тощо).</p>
--	---

7 – Програмні результати навчання

ПРН1. Знати та використовувати іноземну мову як у професійній сфері, так і дослідницькій діяльності та широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Умти іноземною мовою усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди.

ПРН2. Знати та застосовувати інформаційно-комунікаційні технології для виконання професійних обов'язків вчителя географії, біології та основ здоров'я, хмарні технології для підтримки освітнього процесу, віртуальні платформи для спілкування та роботи над проектами, створює продукти навчального та навчально-методичного спрямування.

ПРН3. Знати основи психології освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти, володіє суб'єкт-суб'єктною педагогічною взаємодією та навичками педагогічного спілкування з учнями, враховуючи їх індивідуальні особливості, залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ПРН4. Знати сучасні технології навчання географії, біології та основ здоров'я і методику підготовки й проведення уроків та інших видів занять у закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої, професійної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовувати сучасну систему оцінювання знань, активні методи й форми навчання та організації самостійної і дослідницької роботи учнів, дотримуватися академічної доброчесності.

ПРН5. Розуміти та пояснювати теоретичні аспекти сучасної фізичної географії, теоретичні основи та прикладні аспекти раціонального природокористування, регіонознавства, сучасну природничо-наукову картину світу.

ПРН6. Уміти упорядковувати та інтерпретувати факти щодо загальної структури географічної науки на основі взаємозв'язку основних вчень про будову географічної оболонки, впорядковує та класифікує сучасну систему фізико-географічних наук, організовує самостійну науково-дослідницьку роботу з географії, природокористування з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН7. Знати та уміти інтерпретувати теоретичні положення регіонознавства, здійснювати типологію та класифікацію різних типів регіонів, оцінювати сукупний вплив різних груп факторів на регіональний розвиток.

ПРН8. Демонструє уміння оцінювати та аналізувати потенціал регіону, виявляти особливості та характерні риси різних типів регіонів і особливості раціонального природокористування в них, розробляє алгоритм дослідження туристсько-рекреаційних регіонів.

ПРН9. Знати сучасні теоретичні основи біологічної екології, наукові уявлення про специфіку адаптацій різних груп живих організмів до екологічних умов та різноманіття еколого-біологічних груп рослин і тварин, усвідомлює роль навколишнього середовища для життя і здоров'я людини.

ПРН10. Демонструє уміння використовувати знання про закономірності функціонування живих організмів, процеси життєдіяльності організму, вплив навколишнього середовища на фізіологічні процеси та способи пристосування живого організму до умов навколишнього середовища у професійній діяльності.

ПРН11 Знати основні теорії та принципи еволюції органічного світу, еволюційні пристосування живих організмів до навколишнього середовища, генетичні основи видоутворення, упорядковує та пояснює теоретичні і фактологічні знання щодо еволюційних теорій розвитку органічного світу, встановлює вплив генетичних чинників та характеристик навколишнього середовища на перебіг еволюційних процесів.

ПРН12. Визначає відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам, сильні та слабкі сторони власної педагогічної діяльності, несе відповідальність за розвиток власних компетентностей з урахуванням освітніх інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій, індивідуальних освітніх потреб учнів тощо, планує власний професійний розвиток відповідно до визначених цілей.

ПРН13. Проявляє повагу до індивідуального і культурного різноманіття, професійну толерантність до виявлення альтернативних думок та принципів.

ПРН14. Демонструє здатність зрозуміло і недвозначно здійснювати навчання учнів географії, біології та основам здоров'я на базі власних знань, висновків та аргументації фахівців і нефахівців, зокрема осіб, які навчаються, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.

ПРН15. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками у т.ч. іноземною мовою, має практичні навички ділового професійного спілкування.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення

Відповідає ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. До реалізації ОПП залучаються науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію, задовольняють ліцензійні вимоги щодо відповідності освітнім компонентам, підвищують власний фаховий рівень шляхом стажування чи інші форми підвищення кваліфікації кожні п'ять років. Усі викладачі мають науковий ступінь

	<p>та/або вчене звання, які відповідають основному профілю дисципліни, що викладається. До викладання курсів іноземної мови, психології, інформаційних технологій, залучаються фахівці, які мають відповідну фахову підготовку або досвід роботи у галузі освіти, що підтверджується науковими публікаціями, авторством навчально-методичних матеріалів.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Наявна матеріально-технічна база відповідає ліцензійним умовам і дозволяє забезпечити успішну організацію освітнього процесу за всіма видами лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки здобувачів освіти, проведення науково-дослідної роботи; дистанційного навчання.</p> <p>В освітньому процесі використовуються відповідні навчальні приміщення для проведення лекційних занять, виконання практичних та лабораторних робіт, спеціалізовані кабінети із безкоштовним доступом до мережі Інтернет та лабораторії, оснащені спеціальним ліцензійним та вільно поширюваним програмним забезпеченням. Навчальні аудиторії, оснащені сучасним мультимедійним обладнанням. Приміщення, де проводяться заняття, відповідають санітарним нормам та вимогам правил пожежної безпеки. Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі.</p> <p>Наявна інша інфраструктура, у тому числі для доступу осіб з особливими освітніми потребами, відповідно до вимог ліцензійних умов. Використовуються можливості інших закладів, як баз для проведення виробничих практик (за договорами про співпрацю). Університет має різнопланову соціально-побутову інфраструктуру (наукову бібліотеку з філіями, гуртожитки, їдальню, актову залу, спорткомплекс, стадіон, медпункт, пандуси, психологічну службу).</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Інформаційне забезпечення. Освітній процес забезпечено посібниками, довідниками, навчально-методичними матеріалами, а також фаховими періодичними виданнями за профілем підготовки здобувачів освіти. Офіційний веб-сайт університету (https://sspu.edu.ua) містить інформацію про освітні програми, перелік дисциплін даної спеціальності, навчальну, наукову й виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, профайли викладачів, електронну скриньку довіри тощо.</p> <p>Здобувачам вищої освіти забезпечений вільний доступ до навчально-методичних матеріалів та електронних інформаційних ресурсів ОПІ. Діє мережа точок Wi-Fi; система електронних кабінетів викладачів та здобувачів вищої освіти, система дистанційного навчання https://dl.sspu.edu.ua на платформі Moodle, електронний журнал, інтернет-сервіс розкладу.</p> <p>Наукова бібліотека (https://library.sspu.edu.ua) акумулює наукову та навчальну літературу й періодичні спеціальні видання з географії, біології та методик їх навчання, необхідні для аудиторної та самостійної роботи здобувачів освіти.</p>

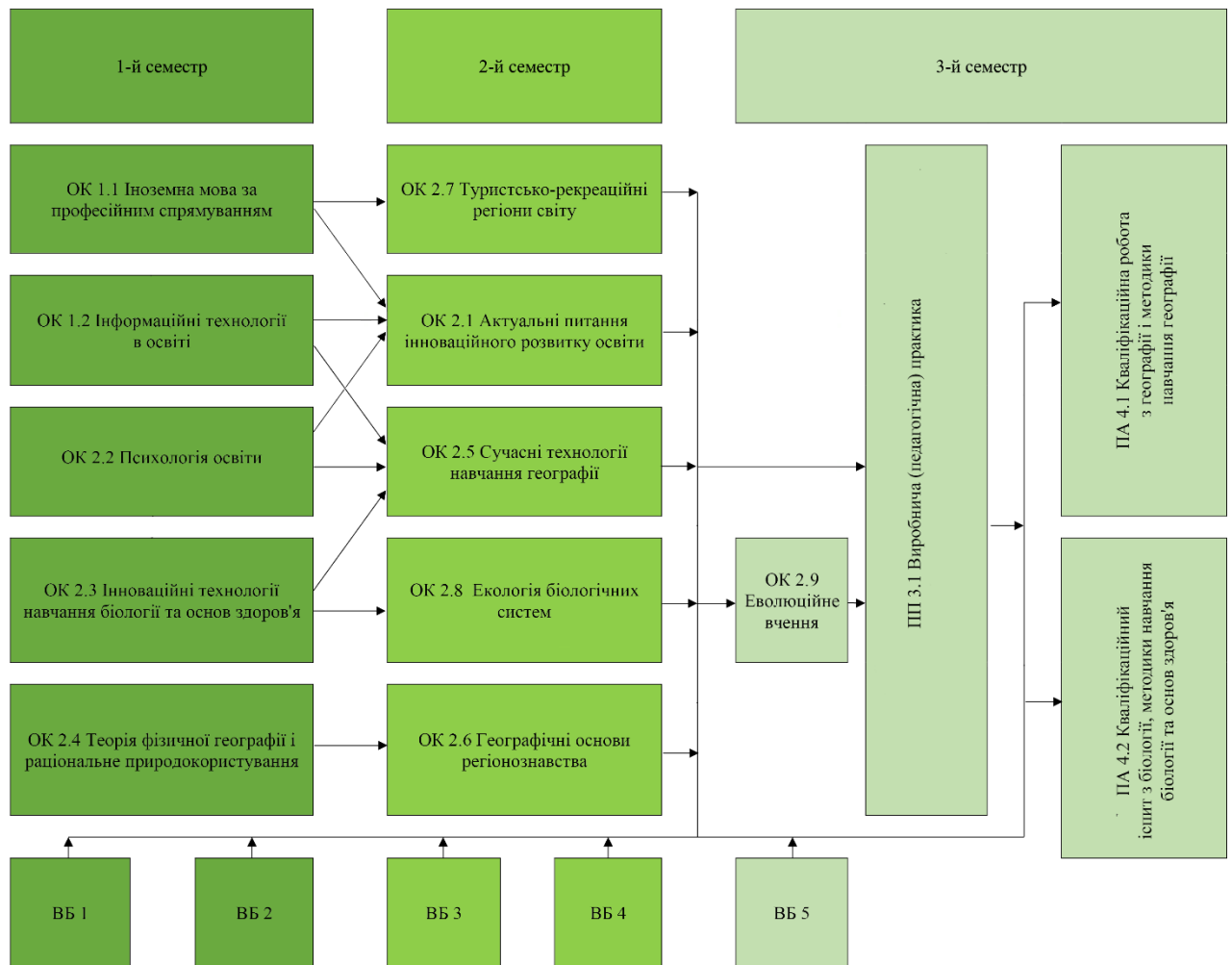
	<p>Наявні читальні зали із вільним доступом до Інтернет для інформаційного пошуку та обробки результатів, отриманих здобувачами освіти. Діє електронний каталог, інституційний репозитарій (https://repository.sspu.sumy.ua), надається безпосередній та віддалений доступ до баз даних Scopus, Web of Science, видань видавництва «Springer Nature», повнотекстової колекції підручників видавництва «Центр учбової літератури».</p> <p>Навчально-методичне забезпечення. Наявні робочі програми усіх навчальних дисциплін; програма виробничої практики, комплексного кваліфікаційного іспиту. Навчально-методичне забезпечення дисциплін включає: матеріали для практичних та лабораторних робіт, самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисциплін ОПП; методичні рекомендації з проходження виробничої практики, методичні рекомендації з підготовки кваліфікаційної роботи.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Підготовка магістрів здійснюється за кредитно-трансферною системою. Право на участь здобувачів вищої освіти у програмах внутрішньої кредитної мобільності може бути реалізоване на підставі укладених договорів із вітчизняними закладами вищої освіти https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/akademichna-mobilnist та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів і регламентується положенням «Про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних та працівників Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка»</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Право здобувачів вищої освіти на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод / договорів із закордонними закладами вищої освіти (https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/akademichna-mobilnist) та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Підготовка іноземних громадян здійснюється відповідно до чинного законодавства України.</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
Обов'язкові компоненти ОПП			
ОК1.1.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3	залік
ОК1.2.	Інформаційні технології в освіті	3	залік
ОК2.1.	Актуальні питання інноваційного розвитку освіти	3	залік
ОК2.2.	Психологія освіти	3	залік
ОК2.3.	Інноваційні технології навчання біології та основ здоров'я	5	іспит
ОК2.4.	Теорія фізичної географії і раціональне природокористування	6	іспит
ОК2.5.	Сучасні технології навчання географії	5	іспит
ОК2.6.	Географічні основи регіоназнавства	3	залік
ОК2.7.	Туристсько-рекреаційні регіони світу	3	залік
ОК2.8.	Екологія біологічних систем	6	іспит
ОК2.9.	Еволюційне вчення	6	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		46	
Вибіркові компоненти ОПП *			
Загальний обсяг вибірових компонент:		23	
Практична підготовка			
ППЗ.1.	Виробнича (педагогічна) практика	9	залік
Загальний обсяг практичної підготовки:		9	
Підсумкова атестація			
ПА4.1.	Підготовка і захист кваліфікаційної роботи з географії та методики навчання географії	10	
ПА4.2.	Кваліфікаційний іспит з біології, методики навчання біології та основ здоров'я	2	
Всього		12	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОПШ

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) проводиться у формі захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи з географії та методики навчання географії і кваліфікаційного іспиту з біології, методики навчання біології та основ здоров'я. Освітній процес завершується видачею документів встановленого зразка про присудження освітнього ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації «Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Географія). Вчитель географії. Викладач закладу фахової передвищої освіти. Вчитель біології та основ здоров'я».

Кваліфікаційна робота є завершеним науковим дослідженням і повинна мати внутрішню єдність та свідчити про підготовленість здобувача до виконання професійних обов'язків вчителя географії, вчителя біології та основ здоров'я, викладача закладу фахової передвищої освіти з використанням набутих інтегрованих знань, умінь і практичних навичок.

Складання кваліфікаційного іспиту здійснюється у формі та за матеріалами, визначеними й підготовленими згідно програми кваліфікаційного іспиту.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

	OK1.1	OK1.2	OK2.1	OK2.2	OK2.3	OK2.4	OK2.5	OK2.6	OK2.7	OK2.8	OK2.9	ППЗ.1	ППЗ.2	ПА4.1	ПА4.2
ЗК1			+		+		+					+	+		
ЗК2	+											+	+		
ЗК3	+											+	+	+	+
ЗК4			+	+	+		+					+	+		
ЗК5					+		+					+	+	+	
ЗК6	+	+	+	+						+					
ЗК7			+	+		+		+	+	+	+				
ЗК8			+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	
СК1	+											+	+		
СК2		+	+	+	+		+					+	+	+	+
СК3		+										+	+	+	
СК4				+	+		+					+	+		
СК5				+	+		+					+	+		
СК6			+		+		+					+	+		
СК7					+		+					+	+		
СК8						+		+	+					+	
СК9						+		+	+		+			+	+
СК10								+	+					+	
СК11										+					+
СК12										+	+				+
СК13										+	+				+
СК14		+	+											+	

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми

	OK1.1	OK1.2	OK2.1	OK2.2	OK2.3	OK2.4	OK2.5	OK2.6	OK2.7	OK2.8	OK2.9	ППЗ.1	ППЗ.2	ПА4.1	ПА4.2
ПРН1	+														
ПРН2	+	+			+		+					+	+	+	+
ПРН3			+	+			+					+	+		
ПРН4		+	+		+		+					+	+	+	+
ПРН5						+		+	+						
ПРН6		+				+								+	
ПРН7								+	+					+	
ПРН8						+		+	+					+	
ПРН9										+	+				+
ПРН10										+	+				+
ПРН11										+	+				+
ПРН12		+	+	+	+		+					+	+		+
ПРН13			+	+			+					+	+	+	
ПРН14			+	+			+					+	+		
ПРН15	+											+	+	+	